

Sygn. akt VIII U 2191/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Szmajduch
Protokolant:	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 23 września 2015 r. w Gliwicach

sprawy J. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 16 września 2014r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu J. K. prawo do emerytury wcześniejszej poczynając od 26 lipca 2014r.

(-) SSO Mariola Szmajduch

Sygn. akt. VIII U 2191/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 września 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu J. K. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym 60 lat. Powołując się na art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych organ rentowy wskazał, że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999r. nie udowodnił wymaganego 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach a jedynie 3 lata, 9 miesięcy i 17 dni takiej pracy.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany i przyznania mu prawa do spornego świadczenia. Podniósł, iż w posiada wymagany okres pracy w warunkach szczególnych, gdyż pracował jako mechanik samochodowy w kanałach w okresie od 16 lipca 1980r. do 31 maja 1989r. w Zakładzie (...) oraz od 7 czerwca 1989r. do 31 sierpnia 1995r. w Przedsiębiorstwie (...) SA, co może potwierdzić zeznaniami świadków.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. ZUS wskazał, że odwołujący udokumentował jedynie 3 lata, 9 miesięcy i 17 dni pracy w

szczególnych warunkach i nie przedłożył świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach za pozostałe okresy zatrudnienia.

Sąd Okręgowy w Gliwicach ustalił:

Ubezpieczony J. K. urodził się (...) Wiek 60 lat osiągnął (...)

W dniu 8 lipca 2014r. ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Zaskarżoną decyzją z dnia 16 września 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu J. K. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym 60 lat, z uwagi na brak wymaganego 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych.

ZUS ustalił, iż ubezpieczony na dzień 31 grudnia 1999r. posiada 25 lat, 8 miesięcy i 17 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Do pracy w warunkach szczególnych organ rentowy uwzględnił ubezpieczonemu 3 lata, 9 miesięcy i 17 dni takiej pracy.

Do pracy w warunkach szczególnych ZUS uwzględnił ubezpieczonemu okresy zatrudnienia od 21 marca 1975r. do 22 kwietnia 1976r., od 21 kwietnia 1978r. do 4 lipca 1980r. i od 1 marca 1998r. do 31 sierpnia 1998r.

Do pracy w warunkach szczególnych ZUS nie uwzględnił ubezpieczonemu okresów zatrudnienia od 16 lipca 1980r. do 31 maja 1989r. w Zakładzie (...) w K. oraz od 7 czerwca 1989r. do 31 sierpnia 1995r. w Przedsiębiorstwie (...) SA.

Sąd ustalił, że ubezpieczony J. K. z zawodu jest mechanikiem samochodowym, pracował również jako i aktualnie pracuje jako kierowca autobusów.

W okresie od 16 lipca 1980r. do 31 maja 1989r. ubezpieczony pracował w Zakładzie (...) w K. jako mechanik samochodowy. Zakład ten został zlikwidowany. Firma zajmowała się obsługą Huty (...) w M. w zakresie wywożenia odpadów poprodukcyjnych i wyrobów gotowych. Zakład dysponował kilkoma oddziałami położonymi m. in. w S., P., B., gdzie były bazy i warsztaty mechaniczne.

Ubezpieczony pracował na bazie w M., która dysponowała około 30 samochodami ciężarowymi marki J., K., S.. Większość z tego sprzętu, to były samochody stare, często psujące się. Na bazie zatrudnionych było około 30 kierowców, którzy mieli przydzielone pojazdy. Kierowcy pracowali w systemie 3 zmianowym. Na warsztacie było zatrudnionych około 10 mechaników, którzy pracowali na 2 zmiany. Na warsztacie były 3 długie kanały, na każdym były dwa stanowiska.

Ubezpieczony pracował w warsztacie jako mechanik samochodowy. Po przyjeździe na zmianę brygadzista lub majster przydzielał mu samochód do naprawy i innego mechanika do pomocy. Na warsztacie nie było pomocników mechaników.

Ponieważ samochody były bardzo zabrudzone odpadami z huty najpierw przyprowadzano je na krótszy kanał, gdzie były myte, a następnie wprowadzane na większy kanał, gdzie były naprawiane. Mechanicy wyjmowali skrzynie biegów, sprzęgła, elementy silnika np. głowice, tylne mosty, tarcze sprzęgła. Naprawiali silniki, pompy. Jeżeli usterka była drobna, mogła zostać naprawiona w kanale przez mechanika, który wcześniej przynosił sobie nową czy zregenerowaną część z magazynu. Części elektryczne jak rozrusznik dawano do naprawy elektrykowi, który również pracował w warsztacie. Przy poważniejszych awariach części wyciągano i oddawano do regeneracji do K..

Ubezpieczony spędzał większość dniówki przy pracach naprawczych w kanale. Kanał opuszczał by wyjść do magazynu po części lub na przerwę śniadaniową. Czasami zdarzało się, że naprawiał jakąś część na stole w warsztacie np. szczęki hamulcowe lub od góry samochodu tj. w jego kabinie.

Taką pracę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zasadniczo pracował po 8 godz. na dniówkę, ale kiedy była pilna potrzeba tj. 2-3 razy w tygodniu zostawał po godzinach i pracował nawet 12-13 godzin.

Praca w kanale odbywała się w warunkach szkodliwych, w narażeniu na kontakt ze spalinami, smarami. Wymagała wymuszonej pozycji ciała. Dodatkowo oprócz trudnych warunków związanych z pracą w kanale pracownicy byli narażeni na zapylenie i opary z huty, gdyż baza i warsztat mieściły się na terenie huty w obrębie 100-150 metrów od pieca szybowego, gdzie odbywała się wylewka aluminium. Mechanicy dostawali pieniężne dodatki szkodliwe i posiłek regeneracyjny.

Taki charakter pracy ubezpieczonego potwierdzają świadkowie A. F. – mechanik, pracował w firmie (...) wraz z ubezpieczonym na bazie transportowej w latach 1969 – 1996 oraz J. W. – mechanik, pracował w latach 1979-1989 jako mechanik samochodowy.

Od 7 czerwca 1989r. do 31 sierpnia 1995r. ubezpieczony pracował w Przedsiębiorstwie (...) SA, które zajmowało się świadczeniem usług dla kopalń. Zakład dysponował ciężkim sprzętem budowlanym do robót budowlanych i ziemnych, koparkami, spycharkami dźwigami, betoniarkami oraz taborem samochodów ciężarowych: J., S. w liczbie około 40-stu. Baza mieściła się w B. – Ł. i tam też mieścił się warsztat naprawczy, gdzie pracowało około 20 mechaników, z których część naprawiała sprzęt ciężki a część sprzęt samochodowy. Mechanicy pracowali w dwuzmianowym systemie pracy. Na warsztacie znajdowało się kilka kanałów remontowych, które mieściły się w jednej hali, były to długie kanały pozwalające na remont ciągnika i naczepy jednocześnie. W warsztacie byli też zatrudnieni tokarze, elektrycy i lakiernicy, którzy pomagali mechanikom wykonując różne roboty poza kanałami.

Ubezpieczony pracował jako mechanik pojazdów samochodowych w kanałach remontowych stale na jedną zmianę przy remontach wszystkich pojazdów. Codziennie rano dostawał dyspozycje od brygadzysty i był przydzielony do poszczególniej jednostki transportowej, którą trzeba było naprawić. W zależności jaki podzespół wymagał naprawienia trzeba było go zdemontować i naprawić w kanale albo zdemontować w kanale i naprawić na zewnątrz kanału. Naprawa podwozia samochodu była możliwa tylko w kanale. Natomiast naprawa innych podzespołów odbywała się w zależności od rodzaju usterki albo w kanale albo w warsztacie naprawczym.

Ubezpieczony pracował po 8 godz. dziennie głównie w kanałach remontowych. Czynności które wykonywał poza kanałem wiązały się z potrzebą przyniesienia części z magazynu, czy też rozmontowaniem większej części na stole w warsztacie. Czasem pomagał przy naprawie większego podzespołu w warsztacie. W zależności od usterki, niektóre urządzenia były wywożone poza zakład, bo nie można ich było zregenerować na miejscu.

Taki charakter pracy ubezpieczonego w firmie (...) „Bytom: SA potwierdzają świadkowie Z. S., który pracował tam w latach 1976-1995 jako kierownik warsztatu a potem kierownik warsztatu i bazy oraz M. P., który pracował jako kierowca w latach 1991 – 1995.

Sąd ustalił, iż ubezpieczony legitymuje na dzień 1 stycznia 1999r. okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 25 lat, 8 miesięcy i 17 dni.

Bezsporne było, że ubezpieczony ukończył 60 lat życia z dniem 26 lipca 2014r. i nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonego z Przedsiębiorstwa (...) SA, rejestru stanowisk pracy w (...) SA, na których były wykonywane prace w szczególnych warunkach (k.39), zeznań świadków: A. F. (nagranie z rozprawy z dnia 25 lutego 2015r. min. 20.00 i n. k.30), J. W. (nagranie z rozprawy z dnia 25 lutego 2015r. min. 41.52 i n. k.30), Z. S. (nagranie z rozprawy z dnia 25 lutego 2015r. min. 1.06.50 i n. k.30), M. P. (nagranie z rozprawy z dnia 25 lutego 2015r. min. 1.27.46 i n. k.30) oraz przesłuchania ubezpieczonego (nagranie z rozprawy z dnia 23 września 2015r. min. 09.47 i n. k.94).

Odnosnie rodzaju pracy wykonywanej przez ubezpieczonego Sąd dał wiarę jego twierdzeniom, które zostały potwierdzone przez zeznania świadków. Świadcowie pracowali razem z ubezpieczonym w okresach spornych, posiadają zatem wiedzę na temat miejsca i charakteru wykonywanej przez odwołującego pracy w spornym okresie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2015r., poz. 748) w powiązaniu z § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.) ubezpieczonym mężczyznom urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r. będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przy pracach wymienionych w wykazie A, przysługuje prawo do emerytury w razie łącznego spełnienia następujących warunków:

1. osiągnięcia wieku emerytalnego 60 lat
2. posiadania wymaganego okresu zatrudnienia wynoszącego 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 powołanego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z kolei zgodnie z treścią art. 184 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl art. 184 ust. 2 ustawy – w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013r. tj. w dacie złożenia wniosku oraz wydania zaskarżonej decyzji – emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Na podstawie tego przepisu, prawo do emerytury w obniżonym wieku, przysługuje ubezpieczonemu, który w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999r. spełnił warunki w zakresie posiadania ogólnego stażu pracy oraz pracy wykonywanej w warunkach szczególnych a nie osiągnął wymaganego wieku.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła posiadania przez ubezpieczonego (na dzień 1 stycznia 1999r.) wymaganego 15 – letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem organ rentowy uwzględnił mu jedynie 3 lata, 9 miesięcy i 17 dni takiej pracy.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczony legitymuje się wymaganym 15 – letnim okresem pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem do takiej pracy należało zaliczyć mu sporne okresy zatrudnienia w Zakładzie (...) od 16 lipca 1980r. do 31 maja 1989r. oraz w Przedsiębiorstwie (...) SA od 7 czerwca 1989r. do 31 sierpnia 1995r.

Z materiału dowodowego wynika, że w tych okresach zatrudnienia J. K. wykonywał prace mechanika w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów samochodowych.

W okresie spornym od 16 lipca 1980r. do 31 maja 1989r. ubezpieczony pracował w Zakładzie (...) w K., który zajmował się obsługą Huty (...) w M. w zakresie wywożenia odpadów poprodukcyjnych i wyrobów gotowych. Ubezpieczony pracował na warsztacie na bazie w M., która dysponowała około 30 samochodami ciężarowymi marki J., K., S.. W bazie pracowali kierowcy i mechanicy.

Na warsztacie znajdowały się 3 długie kanały remontowe do naprawy taboru samochodowego. Ubezpieczony pracował w warsztacie jako mechanik samochodowy w kanale remontowym. Do jego obowiązków należała naprawa samochodów, która w przeważającej części odbywała się w kanale remontowym. Mechanicy wyjmowali skrzynie biegów, sprzęgła, elementy silnika np. głowice, tylne mosty, tarcze sprzęgła. Naprawiali silniki, pompy. W zależności od rodzaju usterki była ona naprawiana bezpośrednio w kanale lub na stole w warsztacie ale nawet w przypadku napraw poza kanałem uszkodzony podzespół najpierw trzeba było zdemontować a potem zamontować w kanale. Naprawą poważniejszych usterek poza kanałem zajmowali się w zależności od rodzaju usterki inni pracownicy np. elektryk a często części oddawano do regeneracji poza warsztat.

Praca w kanale odbywała się w warunkach szkodliwych, w narażeniu na kontakt ze spalinami, smarami, wymagała wymuszonej pozycji ciała, nadto, z uwagi na bliskość pieca szybowego, gdzie odbywała się wylewka aluminium, w narażeniu na zapylenie i opary z huty.

W ocenie Sądu ubezpieczony wykonywał prace mechanika stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w kanale remontowym. Większość prac wykonywał przy pracach naprawczych w kanale remontowym. Kanał opuszczał by wyjść do magazynu po części a czasami by zregenerować drobną usterkę na stole w warsztacie. W ocenie Sądu prace te stanowiły jednak integralną część pracy mechanika pracującego w kanale remontowym, podobnie jak umycie samochodu przed naprawą. Nie jest bowiem możliwe, by pracownik w czasie dniówki nie wychodził z kanału remontowego po części czy narzędzia. Konieczność przygotowania narzędzi i części oraz wykonywania drobnych napraw poza kanałem wynika bowiem ze specyfiki pracy i jest integralną częścią pracy mechanika, związaną bezpośrednio z remontem samochodu w kanałach. Nadto ubezpieczony 2-3 razy w tygodniu wykonywał taką pracę również po godzinach i wówczas pracował nawet 12-13 godzin.

Tego samego rodzaju pracę mechanika samochodowego w kanale remontowym wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) SA od 7 czerwca 1989r. do 31 sierpnia 1995r. Zakład ten świadczył usługi dla kopalń i dysponował ciężkim sprzętem budowlanym jak i dużym taborem samochodów ciężarowych. Ubezpieczony pracował na bazie w B. – Ł., gdzie mieścił się również warsztat naprawczy z kilkoma kanałami remontowymi, w którym pracowało około 20 mechaników a nadto inni pracownicy jak: tokarz, elektryk i lakiernik, którzy pomagali mechanikom wykonując różne roboty poza kanałami.

Ubezpieczony pracował jako mechanik pojazdów samochodowych w kanałach remontowych. Większość czynności wykonywał w kanale remontowym, a jeżeli opuszczał kanał po części, narzędzia lub w celu wykonania drobnych napraw poza kanałem, było to integralną częścią jego pracy. Poważniejsze usterki wymagające naprawy poza kanałem były często naprawiane przez innych pracowników – ubezpieczony pomagał im czasem przy tych naprawach, lub też niektóre urządzenia były wywożone poza zakład, bo nie można ich było zregenerować na miejscu.

Wykonywane przez ubezpieczonego prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych, są wymienione pod poz. 16, działu XIV, wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.), zawierającego wykaz prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Bez znaczenia pozostaje przy tym fakt, że ubezpieczony nie przedłożył za okresy sporne świadectw pracy w szczególnych warunkach oraz, że brak akt osobowych z Zakładu (...). Fakt wykonywania takiej pracy został bowiem wykazany w postępowaniu sądowym za pomocą innych dowodów. W postępowaniu odwoławczym przed Sądem nie obowiązują bowiem ograniczenia dowodowe jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy zatrudnienia, w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu Najwyższego z 21 września 1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283).

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków potwierdzającym taki charakter jego pracy, uznając te dowody za spójne logiczne i wzajemnie się uzupełniające.

Mając na uwadze, że ZUS uwzględnił odwołującemu 3 lata, 9 miesięcy i 17 dni pracy wykonywanej w szczególnych warunkach – po doliczeniu do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresów spornych – należało uznać, że J. K. legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999r. wymaganym 15 – letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

Kwestia posiadania przez ubezpieczonego ponad 25 – letniego okresu składkowego i nieskładkowego nie była przedmiotem sporu. Nie było także sporne, iż odwołujący nie jest członkiem OFE i ukończył wymagany wiek 60 lat.

W konsekwencji Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury poczynając od dnia (...). tj. od daty ukończenia wymaganego wieku.

(-) SSO Mariola Szmajduch